

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.459/2016/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Cs. A. ügyvéd mint pártfogó ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek - a Mészáros Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Nagy Ákos ügyvéd; címe) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében a Miskolci Törvényszék 13.P.21.685/2012/123. számú ítélete ellen a felperes részéről 124. sorszám alatt előterjesztett és 126. sorszám alatt megindokolt fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, mellőzi a felperes kereseti illeték megfizetésére kötelezését; egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100 000 (százezer) Ft másodfokú perkoltséget.

Megállapítja, hogy az 596 600 (ötszázkilencvenhatezer-hatszáz) Ft összegű fellebbezési illetéket és a felperest a másodfokú eljárásban képviselő pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A peres felek házastársak voltak. Házasságukban 1992-ben **P. D.** és 1996-ban **G. D.** utónevű gyermekeik születtek.

Házassági életközösségük 2004-ben szűnt meg, házasságukat az alperes által 2005-ben előterjesztett kereseti kérelem alapján a Miskolci Városi Bíróság 2008-ban felbontotta.

A felek házassági bontóperükben 2005. november 24-én a Miskolci Városi Bíróság 40.P.20.364/2005/24. számú végzésével jóváhagyott „részegyezséget” kötöttek, amelyben abban állapodtak meg, hogy a felperes a gyermekeivel 2005. december 3. napjától kezdődően kéthetente szombaton jogosult a folyamatos kapcsolattartásra.

Az alperes 2006. március 24. napján kereseti kérelmet terjesztett elő a felperes ellen, amelyben a felperes cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezését kérte.

Kereseti kérelmét azzal indokolta, hogy a felperes „egyre rosszabb pszichés állapotban van, fantazmagóriában él, realitásérzékét elveszítve próbálja érdekeit érvényesíteni a valóperükben gyermekei rovására. Közös lakásaiból kizárta őt, gyermekeivel albérletben kénytelen élni.”

Rögzítette, hogy folyamatban van a házasság felbontása iránti perük, valamint a felperes ellen súlyos testi sértés és kiskorú veszélyeztetése, illetőleg magánokirat-hamisítás és sikkasztás miatt büntetőeljárás is folyik. Megjegyezte, hogy a felperest az ügyészség magánlaksértés vétsége miatt megrovásban részesítette.

Keresetleveléhez csatolta a felperes ellen súlyos testi sértés miatt folyamatban lévő büntetőeljárásban beszerzett, a felperes elmeorvosszakértői vizsgálatáról 2005. szeptember 26. napján készített szakvéleményt, amelynek összefoglalása szerint a felperes „pszichés állapota decompensálódott, a decompensatio mértéke 2004 decemberében elérte a reaktív paranoid pszichotikus zavar kategóriáját. Ez olyan kóros elmeműködési állapotként értékelhető, mely a terhére rótt cselekmény idején a következmények felismerésében és a felismerésnek megfelelő cselekvésben egyaránt közepes fokban korlátozta. Jelenleg acut pszichotikus tünete nincs, de a maradványtünetek, személyiségi jegyek miatt rendszeres pszichiátriai gondozása, ellenőrzése szükséges.”

A felperest a Miskolci Városi Bíróság 2007. április 26. napján hozott, 23.P.21.399/2006/36. számú ítéletével az egészségügyi ellátással összefüggő jogok gyakorlása ügycsoport tekintetében cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezte.

Indokolásában rögzítette, hogy a felperes - a beszerzett szakértői vélemény szerint - paranoid személyiségzavarban szenved. Miután betegségbelátása nincs, és egy alkalommal az állapota már elérte a kóros elmeállapot szintjét, ezért nála az átlag populációhoz képest nagyobb a valószínűsége annak, hogy ismételten előálljon egy ilyen állapot, erre tekintettel az egészségügyi ellátással összefüggő jogok gyakorlása tekintetében indokolt cselekvőképességének a korlátozása.

A felperes fellebbezése alapján eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 3.Pf.21.666/2007/5. számú ítéletével a Miskolci Városi Bíróság első fokú ítéletét megváltoztatta, és az alperes által a felperes gondnokság alá helyezése iránt előterjesztett keresetet elutasította.

A másodfokú bíróság kifejtette, hogy semmi sem indokolja a felperes cselekvőképességének a korlátozását az egészségügyi ellátással összefüggő jogok gyakorlása tekintetében. A szakértői vélemény azt rögzítette, hogy a felperes reaktív, paranoid pszichotikus zavara a gyógykezelés hatására megszűnt, a felperes már nem beteg, személyiségzavara pedig állapotkép, normális variáns, amely nem indokolja a gondnokság alá helyezését.

A Legfelsőbb Bíróság 2008. április 22. napján hozott, Pfv.II.20.104/2007/4. számú határozatával a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alperes a gondnokság alá helyezési eljárás tartama alatt (2005-től 2008-ig) nem biztosította a felperes és a gyermekeik közötti kapcsolattartást.

A Városi Önkormányzat Polgármesteri Hivatala 2006. április 3. napján hozott, 3915-8/2006. számú végzésében megállapította, hogy az alperes nem tett eleget a Miskolci Városi Bíróság 40.P.20.364/2005/24. számú végzésével jóváhagyott „részegyezségében” írt kapcsolattartásnak. Felhívta az alperes figyelmét, hogy a jogellenes magatartást szüntesse meg, a kapcsolattartást szabályozó végzésben foglaltaknak pedig tegyen eleget.

A felperes ellen személyi szabadság megsértése, súlyos testi sértés kísérlete, kiskorú veszélyeztetése és magánokirat-hamisítás miatt büntetőeljárások voltak folyamatban, amelyek az utóbbi három bűncselekmény vonatkozásában a felperes büntetőjogi felelősségének a megállapításával zárultak.

A felperes a konfliktuskezelési módszereit az életútjában kialakult számos jelentős egzisztenciális és családi krízishelyzetben nem volt képes mindig az adott krízishelyzethez hozzáigazítani, frusztrációs toleranciája és indulati fékjeinek a szabályozása nem működött mindig a kellő hatékonysággal, így nála 2004 vége és 2005 eleje között egy reaktív pszichés kórfolyamat alakult ki.

Az alperes által 2006-ban indított gondnokság alá helyezési kísérletek okozta lelki trauma hatására depressziós szorongásos állapotok újabb és újabb jelentkezése miatt gyógyszeres pszichiátriai kezelésre szorult.

Pszichés állapota a koncepcionális gondolkodás, az analízáló-szintetizáló képessége, valamint a következtetések, tervezett tevékenységek és a döntési folyamatok tekintetében lényeges romlott, amely nála munkakör-ellátási nehézségekhez vezetett.

A felperes módosított keresetében annak a megállapítását kérte, hogy az alperes azzal, hogy vele szemben gondnokság alá helyezési pert indított, megsértette az emberi méltósághoz, a jóhírneve és a becsülete védelméhez fűződő személyiségi jogait, azzal pedig, hogy 2005-től 2008-ig, a gondnokság alá helyezési per alatt nem biztosította a gyermekeivel való kapcsolattartását, megsértette az egészséges családdhoz fűződő jogát, valamint mindkét magatartásával megsértette az egészséges élethez való jogát is, mert pszichés állapotában romlás következett be.

A jogsértések megállapítása mellett kérte, hogy a bíróság ezen magatartások miatt kötelezze az alperest 2 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére.

Kérte továbbá, hogy a bíróság az alperessel közös tulajdonú ingatlanai álláspontja szerint az alperes magatartására visszavezethető megterhelése miatt kötelezze az alperest 1 817 639 Ft kártérítés és annak késedelmi kamatai, a úti közös tulajdonú ingatlanuk állítása szerint ugyancsak az alperes magatartására visszavezethetően megghiúsult szabadpiaci és kényszerű árverési értékesítése miatt további 12 673 891 Ft kártérítés és annak késedelmi kamatai, valamint - álláspontja szerint - a gondnoksági alá helyezési eljárásra visszavezethetően elmaradt 5 457 486 Ft jövedelme megfizetésére is.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Érdemi ellenkérelmében előadta, hogy a felperes gondnokság alá helyezése iránti kérelmét elmeorvosszakértői vélemény birtokában terjesztette elő.

A felperes kapcsolattartási joga sérelmére alapított keresete vonatkozásában egyrészt elévülési kifogást terjesztett elő, a felperes ugyanis 2005-2008 között elmaradt kapcsolattartásokra hivatkozott, másrészt hangsúlyozta, hogy az alperes részéről indokolt

volt a kapcsolattartás akadályozása, a felperes ugyanis bűncselekményt követett el a kiskorú gyermekei sérelmére, vele szemben büntetőeljárás indult, illetve pszichológus is javasolta a kapcsolattartás szüneteltetését, korlátozását.

Az ingatlanok megterhelésére, illetőleg az árverési értékesítésre alapított kereseteit meg nem engedhető keresetváltoztatásnak tartotta, azok ugyanis nem függnék össze a személyiségi jogi keresettel.

Az elmaradt jövedelemre alapított keresettel kapcsolatban kifejtette, hogy az nem kellően határozott, logikailag nem követhető.

Hangsúlyozta, hogy az alperes a gondnokság alá helyezés megindításával nem tanúsított jogellenes magatartást, ezért kártérítési felelőssége sem állhat fenn.

A Miskolci Törvényszék 13.P.21.685/2012/123. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 565 150 Ft perköltséget és az államnak, az adóhatóság felhívására, az ott közölt módon és időben 534 000 Ft állam által előlegezett illetéket. Megállapította, hogy 72 866 Ft költséget az állam visel, a perben felmerült egyéb költségeiket pedig a felek maguk viselik. A felperes teljes egészében pervesztes lett az eljárás során, pártfogó ügyvédjének a díját az állam viseli.

Indokolásában kifejtette, hogy a 1 817 639 Ft, valamint a 12 673 891 Ft kártérítés megfizetésére irányuló felperesi keresetet érdemben nem vizsgálhatta, mert azok meg nem engedhető keresetváltoztatásnak minősültek.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 146. §-ának (1) és (5) bekezdéseit felhívva rögzítette, hogy a felperes eredeti kereseti kérelme egy személyiségi jogi kereset volt, amelyhez utóbb olyan vagyoni jogi (kártérítési) igényeket kapcsolt (elmaradt vételár, ingatlanokra bejegyzett terhek miatti kár megtérítése), amelyek egyrészt az eredeti keresettel semmilyen ténybeli kapcsolatban nincsenek, másrészt azok elbírálása - a Pp. 23. §-a (1) bekezdésének a) pontjából következően, mint 30 000 000 Ft alatti követelések - nem is tartoznak a törvényszék hatáskörébe.

A felperes által személyiségi jogot sértőnek tartott gondnokság alá helyezés miatti keresettel kapcsolatban a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 59. §-ának (1) bekezdését, 70/D. §-ának (1) bekezdését, 70/K. §-át, valamint Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 4. §-ának (1) és (4) bekezdéseit, 5. §-át, 76. §-át, 78. §-ának (1) és (2) bekezdéseit, 84. §-a (1) bekezdésének a) és e) pontjait felhívva rögzítette, hogy a bíróságnak mindenekelőtt azt kellett megítélnie, hogy az alperes a gondnokság alá helyezési kereset előterjesztésekor jogellenesen járt-e el, azaz magatartása keresetindítási joggal való visszaélésként értékelendő-e avagy sem.

A törvényszék álláspontja szerint az a körülmény, hogy az alperes, mint a felperes házastársa gondnokság alá helyezési pert kezdeményezett a felperessel szemben, nem minősíthető jogellenes magatartásnak, az ugyanis az 1959-es Ptk. 15. §-ának (1) és (4) bekezdésein alapult.

Az alperes számos érvet hozott fel a gondnokság alá helyezési eljárás során - hivatkozott például a felperes korábbi pszichés megbetegedésére, pszichiátriai kezelésére, a felperes családja elleni támadására, a kiskorú veszélyeztetésére, vállalkozásai tönkremenetelére, a folyamatban lévő büntetőeljárásra és a felperes bontóper alatti viselkedésére. A bíróságnak ezekkel kapcsolatban azt kellett értékelnie, hogy azok kellő alapul szolgáltak-e a keresetindításhoz, avagy ilyen tények hiányában az alperes eljárása csak azt a célt

szolgált, hogy a felperest megalázza, helyzetét elnehezesítse, hogy a bontóper során érdekeit ne tudja megfelelő módon érvényesíteni.

A törvényszék álláspontja szerint az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a felperes a házasság felbontását megelőző időszakban és a házasság felbontása iránti eljárás alatt, még közvetlenül a gondokság alá helyezési eljárást megelőzően is olyan pszichés állapotban volt, amely alapján az alperes okkal feltételezhette, hogy a felperes belátási képessége hiányzik. Erre tekintettel nem lehetett levonni azt a következtetést, hogy a gondokság alá helyezés az alperes felperessel szembeni „bosszúhadjárata” lett volna.

A törvényszék a felperes kapcsolattartás akadályozása körében előterjesztett kereseti kérelmével kapcsolatban az 1959-es Ptk. 4. §-át, 324. §-ának (1), 325. §-ának (1) és 326. §-ának (1) bekezdéseit felhívva megállapította, hogy a felperes ezen igénye elévült, ugyanis a felperes ezt a kereseti kérelmét 2015. május 4. napján terjesztette elő, s azt adta elő, hogy az alperes 2005-től 2008-ig akadályozta a gyermekeivel való kapcsolattartást, tehát igénye öt éven túli, így az bírósági úton nem érvényesíthető.

Ítélete 16. oldalának 9. bekezdésében megjegyezte, hogy „amennyiben igénye nem évült volna el, kiskorú gyermekeivel szemben tanúsított magatartása okán - 1 rendbeli kiskorú veszélyeztetése miatt jogerősen elítélték - saját felróható magatartásával került abba a helyzetbe, hogy az alperes akadályozta a kapcsolattartását a gyermekeivel, illetve a gyermekei eltávolodtak tőle. A bontóper során beszerzett pszichológiai szakvélemény megállapítása szerint az alperes nem nevelte a felperes ellen a gyermekeket, de a felperes által megvalósított magatartások okán a gyermekek érdekét is az szolgálta, ha egy ideig korlátozott a kapcsolattartás a felperessel. Tehát volt rá indoka az alperesnek, hogy a kapcsolattartást akadályozza.”

A felperes elmaradt jövedelemmel kapcsolatos kereseti kérelmét azért tartotta alaptalannak, mert álláspontja szerint az alperes nem tanúsított jogellenes magatartást a gondokság alá helyezési eljárás megindításával, tehát nem sérthette a felperes személyiségi jogát, így a felperesnél bekövetkezett, általa vélt pszichés állapotváltozás, rosszabbodás, a beszűkült tudata és ennek okán vállalkozásának a nem megfelelő ügyvitele, jövedelme elmaradása nem róható az alperes terhére.

Mejegyegyezte, hogy a felperes elmaradt jövedelemre alapított tényelőadása pusztán fikción alapult; a felperes egyáltalán nem igazolta, de még tényelőadást sem tett azzal kapcsolatban, hogy milyen gazdasági lehetőségei lettek volna a vállalkozása beindításának, milyen gazdasági környezet vette körül, volt-e megrendelése, szerződése, amit nem tudott realizálni, egyáltalán milyen kétséget kizáró üzletektől maradt el, milyen árbevételt realizált volna. E tények hiányában semmilyen könyvszakértői bizonyítás nem vezetett volna sikerre, amely megállapíthatta volna a felperes kétséget kizáróan elmaradt jövedelmét.

A perköltségviseléssel kapcsolatos döntését a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésére, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontjára, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 41. §-ának (1) bekezdésére és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdésére alapította, és a pervesztes felperest az alperes általános forgalmi adóval növelt összegű ügyvédi munkadíjból álló perköltségének, valamint a kereseti illetéknek a megfizetésére kötelezte. Rögzítette, hogy a felperes az eljárás folyamán részesült személyes költségmentességben, amelynek az eljárás kezdetére nincs visszaható hatálya, ezért csupán a 72 866 Ft összegű szakértői díjat viseli az állam, a kereseti illetéket a felperesnek kell megfizetnie.

Mivel a felperes az eljárás egy részében pártfogó ügyvéd útján járt el, ezért a törvényszék

megállapította a pernyertesség-pervesztesség arányát, illetőleg hogy a pártfogó ügyvéd díját az állam, míg a perben felmerült egyéb költségeket a felek maguk viselik.

Az első fokú ítélet ellen a felperes fellebbezést terjesztett elő, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatását és a keresetének való helyt adást, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését, és a törvényszék új eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Kérte, hogy az ítélet tábla teljes mértékben „engedje el a perköltséget” is, mivel évek óta nincs jövedelme és folyamatosan pszichiátriai gondozásra jár.

Indokolásában kifejtette, hogy a törvényszéknek nem azt kellett volna eldöntenie, hogy az alperesnek igaza volt-e a gondokság alá helyezési perben a felperes belátási képessége vonatkozásában, hiszen abban a perben az alperes pervesztés lett, ott egyértelműen kimondták, hogy a felperest nem kell gondokság alá helyezni.

Rögzítette, hogy a törvényszék évekig várt az igazságügyi elmeszakértői vélemény beszerzésével, ám amikor az elkészült, akkor a felperes által beadott újabb kérdéseket a szakértővel nem tisztázta. Nem kérdezte meg a szakértőtől, hogy beállt-e, és ha igen, akkor milyen jellegű és mértékű egészségügyi állapotváltozás a felperes elme- és lelkiállapotában az alperesi sérelmek miatt, valamint viselkedését és munkavégzését ez hogyan befolyásolta a gondokság alá helyezési per folyamán és azóta. Noha a törvényszék 104. sorszáma alatt az orvosszakértői vélemény kiegészítését rendelte el, azt nem fogantatosította.

Ugyancsak figyelmen kívül hagyta a tanúk vallomásait, akik elmondták, hogy a felperes környezetében igenis kitudódott, hogy az alperes ellene gondnokság alá helyezési pert indított.

A törvényszék alaptalanul mellőzte az igazságügyi könyvszakértői bizonyítás lefolytatását is.

Megjegyezte, hogy ha a törvényszék egyébként sem volt kompetens dönteni a 30 000 000 Ft alatti igényéről, akkor a „kényszerárverés” kapcsán benyújtott keresetét már a per alatt el kellett volna utasítania, vagy legalább tájékoztatnia kellett volna őt a hatásköri szabályokról.

A törvényszék a kapcsolattartási joga megsértésére alapított keresetével kapcsolatban nem vette figyelembe a Városi Önkormányzat Polgármesteri Hivatalának 3915-6/2006. számú végzését, amelyben a felperesnek adtak igazat, és felszólították az alperest, hogy a kapcsolattartást szabályozó határozatban foglaltaknak tegyen eleget.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását és a felperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján meghatározott perköltségében marasztalását kérte azzal, hogy az alperes jogi képviselője általános forgalmi adó fizetésére köteles.

Kifejtette: a törvényszék részletes indokát adta annak, hogy a felperes egyes kereseti kérelmei miért minősülnek tilalmazott keresetváltoztatásnak, illetőleg miért évültek el, az érdemben elbírálgatható keresetei miért megalapozatlanok.

A fellebbezés alaptalan.

A törvényszék a tényállást a jogvita elbíráláshoz szükséges mértékben feltárta, az ítélet tábla az abból levont következtetéseit - a kapcsolattartási jog megsértésére alapított kereset elutasítása körében kifejtett indokolás, illetőleg a perköltségviselés kivételével - mindenben osztotta.

I. Gondokság alá helyezés iránti eljárást sérelmező kereset

Az 1959-es Ptk. 5. §-ának (1) bekezdése szerint a törvény tiltja a joggal való visszaélést. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint joggal való visszaélésnek minősül a jog gyakorlása, ha az a jog társadalmi rendeltetésével össze nem férő célra irányul, különösen ha a nemzetgazdaság megkárosítására, a személyek zaklatására, jogaik és törvényes érdekeik csorbítására vagy illetéktelen előnyök szerzésére vezetne.

Zaklatásnak kell tekinteni és joggal való visszaélésnek kell minősíteni az olyan joggyakorlást, amely az összes körülményre tekintettel „az állampolgár rendes életét zavarja” /Sárándi Imre: Visszaélés a joggal. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1965. 224. o./ vagy amely „mások bosszantását célozza”. /Lábady Tamás: A magyar magánjog (polgári jog) általános része. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 1998. 146. o./

Az 1959-es Ptk. 14. §-ának (2) és 15. §-ának (2) bekezdései értelmében nagykorú személy gondnokság alá helyezését - többek között - a nagykorú személy házastársa kérheti.

Az alperes a felperes ellen folyamatban volt büntetőeljárásban beszerzett, a felperes elmeorvoszakértői vizsgálatáról 2005. szeptember 26. napján készített szakvéleményben foglaltakra alapítottan terjesztette elő a felperes gondokság alá helyezésére irányuló keresetét, amely az ítélet tábla álláspontja szerint nem tekinthető jogellenes, személyiségi jogot sértő magatartásnak.

A bírói gyakorlat következetes álláspontja szerint önmagában nem minősül személyiségi jogi jogsértésnek, ha valaki pert indít vagy hatósági, illetve büntetőeljárás alapjául szolgáló bejelentést vagy feljelentést tesz, még abban az esetben sem, ha utóbb a kereset, bejelentés vagy feljelentés megalapozatlannak bizonyul.

Valamilyen eljárás megindítása kizárólag akkor eredményezheti személyiségi jogsérelem megállapítását, ha az eljárást indító, bejelentő, feljelentő joggal való visszaélést megvalósítva, nyilvánvalóan alaptalanul és rosszhiszeműen, annak tudatában indít eljárást, tesz bejelentést vagy feljelentést, hogy az érintett az általa állított cselekményt nem követte el, illetve ilyen magatartást nem tanúsított, vagy ha az eljárást megindító fél a beadványában az érintett személyt indokolatlanul sértő, bántó vagy megalázó kifejezéseket használ. (Lásd e körben a BDT2013.2968., BH2009.214., BH2002.223., BH2004.357. számú, illetőleg a Fővárosi Ítélet tábla 17.Pf.20.524/2013/4., valamint a Debreceni Ítélet tábla Pf.I.20.486/2013/3., Pf.I.20.588/2015/4. számú és a Kúria Pfv.IV.20.244/2014/5. számú eseti döntéseit.)

A gondnokság alá helyezés miatti eljárás kezdeményezése önmagában akkor sem valósít meg személyiségi jogsértést, ha utóbb az igény alaptalannak minősül, azonban az eljárás

megindítása nem volt minden alapot nélkülöző. (Ezzel kapcsolatos okfejtést tartalmaz a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.599/2012/28. számú ítélete.)

A törvényszék helyesen döntött akkor, amikor azt állapította meg, hogy az alperes kellő tényalap birtokában indított gondnokság alá helyezési pert a felperes ellen, ezért ez a magatartása nem sértette a felperes személyiségi jogait (emberi méltóságát, egészségét, jóhírnevét vagy becsületét).

A felperes fellebbezésében írtakkal kapcsolatban rögzíti, hogy a bíróság a kereset jogalapjának a fennállása hiányában a kár mértékére nézve nem folytathat le bizonyítást.

II. A gondnokság alá helyezési eljárás miatt elmaradt jövedelemre alapított kereset

Az ítéltábla a felperes ezen kereseti kérelmével kapcsolatban is mindenben osztotta a törvényszék álláspontját.

A felperes keresetében azt állította, hogy az alperes által kezdeményezett gondnokság alá helyezési per miatt 5 457 486 Ft összegű jövedelemvesztesége keletkezett, mert az eljárás annyira megviselte és idegileg annyira kimerült, hogy nem tudott megfelelően a munkájára koncentrálni.

A személyiségi jogokban, mint felelősség intézményben a jogellenesség, a vétkesség és a kár kölcsönösen határozza meg egymást. (Sólyom László: A személyiségi jogok elmélete. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. Budapest, 1983. 323. o.)

Ha nincs (személyiségi jogi) jogsértés, abban az esetben kárról sem beszélhetünk.

Tekintettel arra, hogy az alperes által a felperes gondnokság alá helyezése iránti eljárás megindítása nem tekinthető joggal való visszaélésnek, jogellenes, személyiségi jogot sértő magatartásnak, így a törvényszék helyesen vonta le azt a következtetést, hogy a felperesnek a gondnokság alá helyezési eljárásban elszenvedett jövedelemveszteségre alapított keresete sem lehet alapos, s a kár mértékére nézve a bíróság ez esetben sem folytathat le bizonyítást.

III. Kapcsolattartási jog megsértésére alapított kereset

Az alperes a gondnokság alá helyezési eljárás tartama alatt, 2005-2008 között - általa sem vitatottan - nem biztosította a felperes és az akkor még kiskorú közös gyermekeik közötti kapcsolattartást.

A törvényszék a felperes ezen időszakban elmaradt kapcsolattartást sérelmező keresetét (amely nem vagyoni kártérítés megfizetése mellett személyiségi jogi jogsértés megállapítására is irányult) az igény elévülése miatt utasította el, álláspontja szerint ugyanis a felperes ezt az igényét 2015. május 4. napján, az 1959-es Ptk. 324. §-ának (1) bekezdésében rögzített öt éves elévülési időn túl terjesztette elő.

Az 1959-es Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének a) pontján alapuló, valamely személyiségi jog megsértésének a megállapítása iránt előterjesztett igény nem évül el. (Törő Károly: Személyiségvédelem a polgári jogban. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1979. 86-87. o.)

Az ítéltábla álláspontja szerint a törvényszéknek - tekintettel arra, hogy a felperes személyiségi jogi jogsértés megállapítása iránti, el nem évülő igényt is előterjesztett, legelőször is azt kellett volna vizsgálnia, hogy a felperes kapcsolattartási jog megsértésére alapított keresete személyiségi jogi igény-e avagy sem.

Az ítéltábla álláspontja szerint a különélő szülőnek a Csjt. 92. §-ának (1) bekezdésén alapuló kapcsolattartási joga nem személyiségi jog.

A különélő szülő kapcsolattartási joga nem azonos és nem vezethető le a felperes által megsértettként hivatkozott „egészséges” családi kapcsolatokhoz fűződő, nem nevesített személyiségi joggal, illetőleg személyiségi jogból sem.

A bírói gyakorlat az „egészséges” családban élés jogát a fogyatékkal született gyermek szüleit ért immaterális sérelem kompenzálhatósága végett dolgozta ki, azt a kapcsolattartási problémák rendezésére nem tartja alkalmazhatónak (lásd a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.415/2014/6. számú ítéletét).

Az ítéltábla rögzíti, hogy a gyermek és a különélő szülő közötti kapcsolattartás szabályainak a betartását, a gyermekkel együttélő szülő magatartását nem a személyiségi jogi per bírósága, hanem egyrészt a „nevelési alkalmasság” kérdését megítélő családjogi per bírósága, másrészt pedig a gyámhivatal vizsgálja, illetőleg vonja le a megfelelő jogkövetkezményt, s amennyiben a gyermekkel együttélő, kapcsolattartásra kötelezett szülő nem tartja be a kapcsolattartás szabályait, akkor a jogszabályban előírt jogkövetkezményeket alkalmazza vele szemben (ahogy az a perbeli esetben is történt).

A Kúria Pfv.IV.20.445/2015/4. számú határozatában kifejtette, hogy a személyiségi jogi per nem szolgálhat bármely más (például családjogi) jogterületre tartozó jogvita eldöntésére, de még véleményezésére sem. Ellenkező jogi álláspont elfogadása a jogrendszer egyfajta megkettőződéséhez vezetne.

Mindezekre tekintettel az ítéltábla a felperes kapcsolattartási joga megsértése miatt előterjesztett keresetét nem elévülés miatt, hanem a fenti indokolás alapján utasította el, s ugyancsak a fentebb kifejtettekre tekintettel mellőzte a törvényszéknek az első fokú ítélet 16. oldalának 9. bekezdésében a kapcsolattartást és az alperesi magatartást értékelő megjegyzését.

IV. Meg nem engedett keresetváltoztatás

A törvényszék helyesen döntött akkor, amikor 123. sorszámu végzésével a felperes közös tulajdonú ingatlanaik álláspontja szerint az alperes magatartására visszavezethető megterhelése miatti 1 817 639 Ft összegű, illetőleg a utcai ingatlanuk álláspontja

szerint ugyancsak az alperes magatartására visszavezethető árverési értékesítése miatti 12 673 891 Ft összegű kártérítési igényét meg nem engedett keresetváltatásnak minősítette, és azt érdemi vizsgálat nélkül elutasította - az azzal kapcsolatban kifejtett érveit az ítélet táblája mindenben és maradéktalanul osztja.

A Pp. 146. §-a (1) bekezdésének első mondata szerint a felperes a keresetét az első fokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig bármikor megváltoztathatja, feltéve, hogy a megváltoztatott keresettel érvényesített jog ugyanabból a jogviszonyból ered, mint az eredeti kereset, vagy azzal összefügg.

A felperes ezen kártérítési igénye nem ugyanabból a jogviszonyból ered, mint az eredeti követeléssel érvényesített személyiségi jogi igény, s az az eredeti személyiségi jogi kereset tárgyával sem függ össze, e jogviszony tényálláskockái (közös tulajdonú ingatlanok megterhelése, illetőleg árverési értékesítése) nem illeszthetőek az eredeti (a gondnokság alá helyezése iránti eljárást, illetőleg a gyermekekkel meghiúsult kapcsolattartást sérelmező) kereset tényálláselemei közé.

V. Elsőfokú perköltség

A felperes alappal sérelmezte az első fokú ítélet perköltség viselésével kapcsolatos döntését.

A felperes által indított per az Itv. 62. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyi illetékfeljegyzési jog költségkezdvezményben részesült.

Elsőfokú perköltségként - helyesen - 534 100 Ft összegű kereseti illeték, 72 866 Ft összegű szakértői díj és az alperesi jogi képviselő 565 150 Ft összegű munkadíja merült fel.

A felperes az elsőfokú eljárásban teljes személyes költségmentességben részesült.

A Pp. 86. §-ának (2) bekezdése szerint a költségmentesség hatálya - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a kérelem előterjesztésétől kezdve a per egész tartamára, valamint a végrehajtási eljárásra is kiterjed, vagyis a felperes pervesztessége esetén a kereseti illetéket és a költségmentesség engedélyezése után felmerült szakértői díj teljes összegét a felperes helyett az állam viseli.

Kizárólag a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 10. §-a (1) bekezdésének c) pontján alapuló, az elsőfokú eljárást követően engedélyezett költségmentesség az a költségkezdvezmény fajta, amelynek a hatálya - e rendelet (3) bekezdése értelmében - nem hat vissza az eljárás megindítására.

Miután a Pp. 86. §-ának (3) bekezdése értelmében a költségmentesség nem érinti az ellenfél javára megítélt perköltségek megtérítésének kötelezettségét, ezért a törvényszék jogszerűen döntött akkor, amikor a pervesztés felperest a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján az alperest képviselő ügyvédnek a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2)

bekezdésének a) pontja és 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján helyes összegben meghatározott munkadíja megfizetésére kötelezte.

Mindezekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-a (2) bekezdésének II. fordulata alapján részben megváltoztatta, mellőzte a felperes kereseti illeték megfizetésére kötelezését, egyebekben pedig az első fokú ítéletet helybenhagyta.

Másodfokú eljárási költségként az Itv. 39. §-ának (1) bekezdésén és az Itv. 46. §-ának (1) bekezdésén alapuló 596 600 Ft fellebbezési illeték, illetőleg az alperest képviselő ügyvédnek a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontján, valamint ugyanezen szakasz (5) és (6) bekezdésein, illetőleg 4/A. §-ának (1) bekezdésén alapuló, az alperesi képviselő által szerkesztett fellebbezési ellenkérelem elfogadható munka- és időigényességére, továbbá az általa kifejtett érdemi ügyvédi tevékenységre is figyelemmel bruttó 100 000 Ft-ra mérsékelt összegű munkadíja merült fel.

Az ítéletábra a másodfokú eljárási költség viselése felől a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján határozott, és a sikertelenül fellebbező felperest az alperes jogi képviselétével kapcsolatban felmerült ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezte.

A felperes teljes személyes költségmentességére tekintettel a fellebbezési illetéket az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Miután a felperes részére a jogi segítségnyújtó szolgálat a 2003. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Jst.) 11/A. §-a alapján biztosította a pártfogó ügyvédi képviselet, ezért pervesztességére tekintettel - a Jst. 11/A. §-ának (2) bekezdése értelmében - pártfogó ügyvédjének díját az állam viseli.

A teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul.

Debrecen, 2016. július 7.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Bakó Pál s.k. előadó bíró, Dr. Pribula László s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő